

میراث ماندگار آیت‌الله محمد واعظ‌زاده خراسانی

دفاع عقلانی از مکتب اهل بیت (ع)

کتاب «المعجم» آیت‌الله واعظ‌زاده، مبنایی برای گفت‌وگوهای وحدت‌بخش است

گرایش مسیر علمی‌شان را تقریب انتخاب کردند: تسلط بر قرآن با مطالعه و تحقیق و بررسی‌های علمی و تسلط بر حدیث تحت تعالیم آن مرجع بزرگ که همه می‌دانیم در رابطه با حدیث و علوم مرتبط با آن، نگاه‌های ویژه‌ای داشتند و اهمیت فوق‌العاده‌ای برای این علوم قائل بودند.

آشنا با قرآن و علوم قرآنی

ویژگی مرحوم آیت‌الله واعظ‌زاده این بود که ایشان، هم با قرآن آشنا شد و هم با علوم قرآن، هم با حدیث آشنا شد و هم با علوم حدیث. اینها دو مقوله جداگانه است که اهمیت آن بر اهل فن پوشیده نیست. امروزه قرآن‌شناسان و قرآن‌پژوهانی سراغ داریم که به کار تفسیر و ورود به عرصه معارف قرآن وارد می‌شوند ولی چون تسلط و مهارت علمی در زمینه آگاهی‌های علوم قرآنی نداشته‌اند، در جاهایی با مشکل مواجه شده‌اند و احیاناً دستاوردهای علمی‌شان ناقص و تک‌جانبه است. همچنین در علوم حدیث، آشنایی بسیار گسترده‌ای با حدیث پیدا می‌کنند. مثلاً تمام احادیث موجود را می‌خوانند، بررسی و حفظ می‌کنند اما در فقه‌الحدیث و جنبه‌های درابه‌ای و علوم‌الحدیثی مانند علوم قرآنی قوی نبودند. ایشان در فقه و حدیث و رجال و تراجم علوم قرآنی و تاریخ و کلام اهل پژوهش و

حسن حکیم‌باشی
مدرس و پژوهشگر علوم اسلامی

درباره آشنایی با شخصیت علمی مرحوم آیت‌الله محمد واعظ‌زاده خراسانی و تلاش‌ها و دستاوردهای علمی ایشان، نکاتی را عرض می‌کنم. اولاً راجع به شخصیت ایشان سه جمله نمایه‌ای را می‌توانم به عنوان مشخصه‌های اصلی عرض کنم: برخاسته از خاستگاه فقاقت، تلاش در جهت بازگشت دوباره به قرآن، همراه با رویکرد و گرایش تقریبی.

به عقیده من، این سه مؤلفه اصلی در شناخت شخصیت ایشان است. اولاً ایشان علوم لازم و مصطلح را برای اینکه به یک کارشناس سطح بالای دینی، اسلامی و قرآنی تبدیل شود، آموختند. علوم حوزوی را تا بالاترین سطح ممکن فراگرفتند. در محضر برترین استادان مانند مرحوم آیت‌الله‌العظمی بروجردی در رشته‌های فقه و اصول و تفسیر و علوم قرآن و کلام و تراجم و برخی رشته‌های مرتبط، مهارت کافی کسب کرده بودند. در مسیر پویای علمی‌شان و قاعدتاً با تأثیرپذیری از استادانشان، در مجموع به این اعتقاد رسیدند که راه بازگشت به شکوفایی اسلام و نجات امت اسلامی این است که دوباره به قرآن بازگردیم. ایشان تحت تأثیر رهنمودهای مرحوم آیت‌الله‌العظمی بروجردی